

**R.D. Iacobi Merchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

[Lectio VII. De adductione Christi ad Pilatum, & de his quæ apud cum
gesta sunt.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

advenz & peregrini hic degunt, ius superne civitas Ierusalem consecuti: sanguinem quoq; Christi potissimum peregrinis & advenis gentibus profecitum, percutiuntur in sua impietate ob incredulitatem Iudeis. Hinc & illa pia oratio in eorum eterne reconciliatione ex Pontificali: Domine pie, qui agram signi pretio sanguinem tu in sepulcrano peregrinorum comparari voulisisti, quia sumus, remissio elemosissimi huius mysteriorum. Tu enim signum nostrum de pretio tui Sanguinis nos regniscere donasti Tuergo hoc Cemeterium. Misericordia peregrinorum tuorum, ecclesis patria incolatum expellantum purificata & corpora tumulandorum hic ad gloriam resuscita. Quod ille latus vis videre, mysterium huius lege S. Ambrosum. I. i. in Luc. cap. 22. in fine.

Hoc pro conclusione adjiciamus hic. Cum propositio ludar tantam cordi Iesu inflexerit tristitia & dolorem: quantum putas illum auxili ipsius Iudea externa perditio ob suspensum & desperationem! Pote dicere quod omnes de Absalon David; Fili mi Absalon, quis misero det ut moriar pro te? Tertuca pennis alixerat beneficis, pedes laevatas cum discipulis, ad ministeriat communicationem Corporis & Sanguinis, & abebat osculum oris, prostravat vi sua portatis ut ad posseintiam reduceret. Sed, consupcaturum, & sic ignoratiope Civitatem eheu! desperatione & suspendo omnem Christi circa scaborem & pietatem reddi inanem, atque ipsam Redemptoris sui mortem sibi facit inutile. O stimulum acerbissimi doloris! Hunc auxit exultatio inimici de capta præda, diffamatio amplior sui atque eatos Apostoli, quia unius de istum inter omnes socios folet traduci. Denique maxime auxit cordis tristitiam perfidia durissima Iudeorum, quos nec peccati confessio, nec precie restituere, nec suspensi abominatione ad cor reduxit, quia nec Iudei contenti, nec premium projicienti, nec se in suspensi crediderunt.

LECTIO VII.

De adductione Christi ad Pilatum, & de via que apud eum gesta sunt.

*S. Chrysostomus
Cyriacus
Iudeus
dissimilis
Pascua
in ilium
diem.*

A dūserunt Iesum à Caiphis in Praetorium, & nō intrauerunt, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha. Praetorium vocabant domum Pilati, ubi Procurator & Praeses Romanus iudicabat. Pascha quoque vocabant, non solum Agnum Paschalem quem precedente vespera cocepimus, & communior est sententia Interpretum sed etiam omnes hostias Paschales, ovium, vitulorum, bovinorum, quae totis illis septem diebus offerabant, & si immundi fuissent, ablinere debuerant. Levit. 22. Immunditia autem reputabantur quenquam. Recepte vero Sanctus Augustinus. Quid est domicilium hominum Ethnici & circumcisus ingredi, quod loquuntur in loco crudelitatis? An non licet interficere quem interficendum offerant? An non interficiant Audi Sanctum Augustinum? O impia & futiliter faciebant, cuius clamabant: Crucifige! An non

AGRO.

p. 22

430
 lex ordinat homicidas, adulteros, & similia reos; se forem legis divinae, naturalis, humanae. Primo, Ieronum occidere vel lapidari? Nisi hoc foret divisorum quod averteret populus ab obsecrancia legis a Deo proper die festi veneracionem, quia non licet eis in per Moysem datus. Quod falso erat, ipso praecepit die festo occidere hominem; ob eum etiam veneratio te le non venisse solvere legem, sed adimplere, nam Prætorium indictio intrare noluerunt. Occidisti quam etiam usque ad mortem feravit. Secundo, tamen, o falsi iuramenti quando apprehendisti, dum quod prohibet tributum, atque erat id contra legem, tradidisti. Et crucifixi populi exististi. Audite quod gem natura, que docet deberi Regibus tributa ad contra vos Prophetam clamasti: Fili hominum, dentes iustificationem vita & status. Et hoc falso erat, eorum arma & sagitta, & gladius acutus lingua eo quia solverat dictachma pro se & Petro & dixerat eum. Ecce quibus armis, quibus sagittis, quibus gladiis Reddito quia sum Cæsar, Cæsar! Tertio, quod sibi ditis iustum interfecisti. Hæc S. Augustinus. Ex misericordia regnum Iudæorum usurpare & regium titulum Matt. 17.
 licet interficeret illius cui conseruit Cyrilus lib. 12 cap. 6 contra decreum Imperatoris, quia à Iudæis abstinebat. Matt. 22.
 Iudeis ideo Iudæi dixerat sibi non licere interficere, ob tollerat dignitatem regiam, dividens Iudæam in 3.
 quoniam & dies festi vos azyromur. Nam non quatuor terrarum, ut hoc quoque falso sumum, Lue 3.
 interficie Iudæis in die azyromum quoniam interficie, colligitur ex act. cap. 12 ubi legimus Herodij. Iohann. 6.
 dem apprehendit per eum, quia autem dies azyrom erant, tradidit militibus confessiendum, ut vanta parum erat curia. De tributo poterat inaudire posse Pašcha produceret eum populo, & interficeretur. dñe eius iesponsum. De regia autem dignitate, Pilatum Interim Iudæi, licet se excusat ratione temporis, imperio Cæsar & Romano non parum adversari. Christi Card. urgunt tamen ut per pilatum fiat, quasi in mora est te, examinat & interrogat eum in Praetorio a turbis temorum. Tu es Rex Iudeorum? Atque etiam ex nat. Tolerantia periculum, si quantocum de modis non tollatur. Iohann. 17.

Vid. Card. Tolet. In tu. Sic quoque se existimat invidiam & scanda hac interrogatio reliqua duo dependebant, pro lum plebis evasuros, si in tanta solemitate per habito scilicet tributi Cæsar, & quia subversio. Gentiles, milites & Romanum ratiocinem cum in Siem Rex erat, sibi tributa usurpare debebat, & interficerent. Aliorum opinio est non minus probabilis, Iudæos ideo dixisse non licere sibi interficere averte, quia hoc nonnulla de regno temporali videntur tamen ut per pilatum fiat, quasi in mora est te, examinat & interrogat eum in Praetorio a turbis temorum. Tu es Rex Iudeorum? Atque etiam ex nat. Iohann. 17.

Deut. 21. Maledictus qui penderit in ligno. Sic suam rabiem stens adiverat multa opera Christi, resuscitatio non leviter inducitur, quia Hierosolyma exi nonnulli poterant inducere regni. Licet ergo non accuntem Lazarum, ingressum honificum licerit cui acclamatum erat. Benedictus qui venit in urbem, acclamationem populi, quæ suspicio nomine Domini, O Janna in excelis, male dictus pronunciatetur in excelso ligno elevatus, & Iannis publice exciperetur, & Iudibrio haberetur ab omnibus. Virumque autem junctum dici potest, & quod propter festum Pascha & azyromum dixerint sibi neges te dixisse amplius queri, an sis Rex? Ex divi non licere interficere, & propter ademptam eis a autem providentia interrogari hec facta est, Romanis in reos potestem, insigilando mortis, quia Christus verus Rex erat, & ea de causa etiam maxime per supplicium crucis utramque etenim invitus Iudæis apostolus est et titulus, Rex Iudeorum, coniungit S. Christy, hom. 82. nempe & propter rem quamvis non intelligenter pilatus, quale cius tempus, & propter genus mortis eos dicit, si tu dō fore regnum. Ut ergo regni date aliquam execucie interficere quoniam. Vnde ad dicitur: Viser plicationem, respondit Iesus: A temeritate hoc dico, mo leju impleretur, quem dixit significans quia moree an aliis ibi dixerint de me? Quasi dicit: An ex temere effici moriturus id est, quia generis mortis. Sæpe ei ipso, quasi opinionem habens quod sim Rex Iudæum dixerat, Dominus se crucifigendum, & levandum instar serpentis in delecto. Hæc autem poena gas! Cui pilatus. Numquid ego Iudæus sum? Quasi non poterat insigilari Iudæis, sed a Gentilibus, atque dicit: Ex me non concepi habeas, opiniione, quia ideo pilato praediti sententi tradendus erat, si erat non sum Iudæus, ut ex vestris libris investigare possemplenda predictio.

3. Ceimto. Itaque videntes Iudæi sine accusatione se hic nihil possitcesserunt trahiderunt et mibi, defuper te accus hil posse proficere, dixerunt. Hunc invenimus substantes: Quid ergo fecisti, ut in te omnes sic infurierentem genitum nostrum, & prohibentem tributum gant, & in cruce magere velint, si non es Rex, de duci Cæari, & dicentem se Christum Regem esse. Tria quo accularis; Volens itaque Christus falso opinionem imponens, falso summe, argenteum eum uterrâgret, nomen de affectato regno a se amovere, & regi sui

vocas veritatem? Et ut ostenderet se non interro-
gare discendit gratia, responsum non expectat, & cō-
subornatis testes, instruitis eos ut nō aperiant nū-
meretur illud audire. Cetera magna & summi quod vobis proficiunt est; cōcumpars munerebus,
momenterat interrogatio, si co affecto, & devo-
tione, ac reverentia facta fuisse, qua verbum Dei
exquirendum est, & suscipiendum, ac audiendu-
m. Audire utique Pilatus, si ea fuisse animi
præparatione, ex ore Sapientie, quid esset veri-
tas, & intellexisse, quantum ipsa cum concerne-
re. Sed nec ipse erat ex veritate, idea vocem ve-
ritatis non expeditavit, & cā audire indignus fuit.

Anti. S. August. Quoniam indicium à veritate in-
sabovit, sed in veritate non manget, quinimo in per-
veritate finitur: ideo de veritate & questionem facio
poruit, sed finale responsum audire non meruit.

Motiliter hic potest doceri, multos est ab ab-
sumis Pilato, qui ne quidem audire volunt veri-
tam, & statumque suum concernetem; sed ex-
eunt foras, aut non comparet, dum veritas eis à ve-
mentendo, sive vendendo, quantum potest, nec
verbi divini p̄tētib⁹ nunc iā forē. Discut-
imus per varios hominum status, & eis annun-
tiam, vel diuinā conformum est. Hoc vero peius,
cūm veritatem cum brevitate sermonis, ne eis quod in mēlura, pondere, numero decipitis, quod
tūdum inſicimatis.

Veritas
annun-
cietur.
1. Iudici-
bus.

Isaia 1.

1. Vos, ô iudices populi, si vuleſ ſcire verita-
tem nō te cūm Pilato recedere, & hec annuncia-
bitur vobis. Hęc est veritas vos concernens: Cū-
mū vidutatum, pupillorum pauperū pourunt vobis que pondus adaugant. Quid, quod in scribendis,
cūm aut cordi, ſicutis hos opprimi, aut langueri-
ſuorum vel in Eſtū ſpatio pitoracto ante ſecre-
tū, donec expensis exhaustantur; ſic cogunt vel
adūtum defereſt, vel graviſſimo in ſeñio componeſt,
Favet magnis & opulentis, diligitis munera, ſe-
quimini retributions. Propter hac male admini-
ſtratis plerumque juſitiam, iniqua ſeris decretat,
parvos fures ſulpeditis, magnos perimuntis vive-
rū, & argenteū uſtrum verum off in loc-
riam. Habet juſitia verſta facies & ſomnam, frau-
des & avaritiam: ipsa quoque mixta est quando-
que crudelitate & uileſe, & malitiosa juris inter-
pretatione; et mixta est humano rēſpectu, & ini-
quo favore. Ecce veritas.

2. Vos, O Advocati, Procuratores, Notarii, ſcri-
biſi, Greſſiani, addo & litigantes, vultis audire ve-
ritatem? Atramente uſtrum ſeptē turbatis aequa-
rem, & atrata facit juſitiam; qua eſt eandem
Prava conſilia ſuggeritis, ſalai inſtrumento
productis, cauſas iniūtias defenditis. Abſcondi-
tis ſcripturas, in audiendis testibus, ut dici ſolen-
tis, ſic & tenuioris fidei vos arguit Domini &
aduavit literam, interpretationes fraudulentas
adiuventis. Šalaria ultra iustum laborem extor-
quentis. Parum vobis cura eſt, modò laice vivaris,
an pauperum id ſiat iniquis expensis. Non ſolum
breviſſimis ſitire, prolongatis, termiſſimis ſu-
per terminos à iudicibus expoſitīs, & extorque-
ritis. A ſcenitis deniq; iusta appellatis, ut expenſas
aduicias. Vos quoq; O litigantes, inſtitiam ve-
lis parum curatis, ſi modo colligantem ſi, que familiam inopem defolatamque relinqui-

4. **Vos quoque operariſtis, inferiores ſub heris a-**
gentes audite veritatem, uſtrum munus concer-
nentem. Eſi ſequorū ſortuna ſitris, non ramen ſi-
handis ſi ſaiſfacere vulcis: (ed mercimoni apud

4. Opera-
riſſimis ſu-
ritibus.

biſ domiſt ad iſtum ſed in vanitatis & ſum-
pribus ſuperfluis dū creditores vero ſigilis, inop-
piam alligatis & inſufficientā. Quod ſi operarios
& opifices variis conducitis, pecunia prompta
liet ſi ſaiſfacere vulcis: (ed mercimoni apud
vō ſoportuſa quolibet pretio accepere cogi-
tis, ſic & tenuioris fidei vos arguit Domini &
aduavit literam, interpretationes fraudulentas
adiuventis. Šalaria ultra iustum laborem extor-
quentis. Parum vobis cura eſt, modò laice vivaris,
an pauperum id ſiat iniquis expensis. Non ſolum
breviſſimis ſitire, prolongatis, termiſſimis ſu-
per terminos à iudicibus expoſitīs, & extorque-
ritis. A ſcenitis deniq; iusta appellatis, ut expenſas
aduicias. Vos quoq; O litigantes, inſtitiam ve-
lis parum curatis, ſi modo colligantem ſi, que familiam inopem defolatamque relinqui-

tis. Et quod maiorum maximum est, eborii dissipata re familiari redeuntes, totam domum evertitis. Hæc est veritas vobis concernens, quam rego ut attendatis & expendatis in sculo sanctuariorum & veritate Dei.

s. Adolescentibus & inveteratis.

5. Vos quoque, o Adolescentes & Juvenes, vultis licere veritatem? Nolite cum Pilato recedere & amunciebitur vobis. Vos motibus dissoluitis. Et pietate liberatis, quasi eam depositas vestras, sed perniciosa libertate laxatis fratribus liberi dini, seleveris verbis, impudici in atrocibus, si quis: Non invenio in eo causam, qui in innocentia equus & mulus sine chamo & fratre in decessu profluentes. Nocturnas debacchationes adamas, castriata virginum infidus seruit. Lufus chartarum & tabernas frequenter, cum poculis rixas mifetis, paterna bona prodigis, ad iuramenta faciles estis, parentibus rebellis, illis crucifixis, tunc vagabutis immersi, sine timore Dei aut hominum quidlibet audetis. Vos quoque, o puellæ, nocturnas discutens adamatis, choræ, queritis Nullum ergo in eo inveniam causam o Pilato, & frequentantes, & nocturna colloquia cum juveniis nisi charitatem, per quam in se trahulit expiis perniciose haud fugitis, castriatam vestram peccatores orbis crimina. Hæc uita illi mortis causa:

6. Vos quoque, o coniugio adulterio, audite veritatem. Promissam mutuo fidelitatem non servatis, familiam levè ex causa perturbatis, concordia non sovetis, evertitis domesticos, quasi leo, per tudinem, quam probaret veritati. Testimonium, eius impunitiam, indecora & iahœsta quandoque indecentie perhibent. Pilato, timent ne elabatur in coniugio adulterio. Proles non instruunt, pater & absolvunt, magis que irritant, quam placatis motibus corrumpti sunt, earum salutem ac ve tutiñt canum allataniūm, ferale rabie exemplarum negligitis, perverlo eis ex eo virtus vestris iatorum, nulli volunt sedari remedio. Sicut vero existitis. Debita non perolvitis, fraudibus dediti Christus ad has omnes accusationes & vociferantes prætextu alevia familiaris & negotiis huic nationis, exemplum nobis præbens silenti & passu immersi, parvificatis quæ Dei sunt & eccl. entia, dum responso non speramus proficer. Pote Hæc est veritas vos concernens, hanc appendite, rat ipsos confundere, sicut & accusatores adulteri ur emendentis.

7. Vos denique, o sacerdotes, nolite recedere cum Pilato, sed audite veritatem vos concernentem, qui veritatis ministrum esse debetis. Vos negligentes estis in officio divino, in visitatione inferorum, in cura pauperium, in correptione peccatum. Non eam puritatem sovetis quæ necessaria est quotidiani sacerdotiis, magis ex conputudine frigida & arida acceditis, quam ex pietate sincera. Non sovetis zelum animarum ministerio vestro necessarium contubernali portantum, colligunt molierum non satis virat. Ita si, ut ordinis vestro laborem inspergatis, dum vagi & osi ob per plena veritas vos coegerens.

LECTIO VIII.

Cur remisieris Pilatus ad Herodem?

A D Pilatum redeamus: exiit ipse ad Iudeos, & ait eis: Ego nullum in eo invenio causam. Re Ioan. 14.

Et ait o Pilate, quia & ipse pridie quare patreteretur inter carcerem suis dixit discipulis: Venit Princeps mundanus, & in men non habet nisi quam. Recidit dñs, seleveris verbis, impudici in atrocibus, si quis: Non invenio in eo causam, qui in innocentia nullum crimen, in ipsa sanctitate nulla labes. In ipsa vita nulla mortis causa. Sed in me requies, quia ego peccavi, ego nocens sum, in me superbia concupiscentia, ingratitude, cordis rebellio, plurimæ aliae mortis causa:

N e me adiunquam qui feci, in me convertebam ferrum: Culpa mea est, mea causa omnis, nihil iste nec anius

Nec petuit calum hoc & concia fides a refor-

Nihil ergo in eo inveniam causam o Pilate,

nisi charitatem, per quam in se trahulit expi-

atandotias orbis crimina. Hæc uita illi mortis

causa.

Interim lauæcebant, & proficiebant clamores

sororum cogitationes, oculæ & blandientis illecebras qui deficiebant ratione. Solent enim quæ defisi-

ta virtus. Vanitati & superbia deedita, vultus spe

tuit veritas ad clamores confugere, & multa con-

silio videi, pomposè indui, à juvecaibus adamari

fusæ conglomerare, ut multitudine verborum &

& delictorum. Hæc est veritas, quam sepe instat spe-

vociferatione animum audientis possint mouere,

culi vestro debitis obtinet aspectu, ne vos perdat & ad se inclinare. Quapropter dicit Mareus, quod

enim accularentia multis infamitat & iniuriantem

fusæ causa sati judicat multiplici clamore, o

restituerit accuando in aliquo, sed confusa & sine or-

tis, familiam levè ex causa perturbatis, concordia

non sovetis, evertitis domesticos, quasi leo,

per tudinem, quam probaret veritati. Testimonium, eius

impunitiam, indecora & iahœsta quandoque indecentie perhibent. Pilato, timent ne elabatur

in coniugio adulterio. Proles non instruunt, pater &

absolvunt, magis que irritant, quam placatis

motibus corrumpti sunt, earum salutem ac ve

tutuñt canum allataniūm, ferale rabie exemplarum

negligitis, perverlo eis ex eo virtus vestris iatorum, nulli volunt sedari remedio. Sicut vero

existitis. Debita non perolvitis, fraudibus dediti Christus ad has omnes accusationes & vociferantes

prætextu alevia familiaris & negotiis huic nationis, exemplum nobis præbens silenti & passu

immersi, parvificatis quæ Dei sunt & eccl. entia, dum responso non speramus proficer. Pote

Hæc est veritas vos concernens, hanc appendite, rat ipsos confundere, sicut & accusatores adulteri

ur emendentis.

dum ipso confundente in terra digito suo, omnes in

fogam verbi sunt; sed mortem lumbis subibant, & in-

nocentia suis sati iam per judicem derelicta, non

neceste haber loqui. Quare adverte, quod decur-

su passionis suis modo flet Christus, modò loqui-

tur. Quandoque loquitur, ne videatur non habere

rum. Non eam puritatem sovetis quæ necessaria

est quotidiani sacerdotiis, magis ex conputudine

que taceat, ne videatur mortis quætere flagium.

Audi S. Ambrof. 23. in Luc. Accusatuerit Dominus

sacerdos & bene taceat, qui defensione non indigeret. Am-

bians defendi, qui timent vinciri. Non ergo accu-

nati iacentudo confirmat, sed despiciunt non resellendo. Quid-

timeat cum i o amicus salutem salutis omnium

prodit, ut acquireret omnium. Sed quid de Deo loquar

Susanna tacuit, & erexit. Melior enim causa, quæ non

defenditur, & probatur. Hæc S. Ambrof. clig. inter.

Gag 2

Christus
ad accu-
sationes
Iusti filii
nobis est
exemplo.
Ioan. 8.